

07.06.24

NOC KOSTELŮ

WWW.NOCKOSTELU.CZ

Okresy: Cheb — Karlovy Vary — Sokolov — Domažlice — Klatovy — Plzeň-jih — Plzeň-město
Plzeň-sever — Rokycany — Tachov

Vážení a Milí návštěvníci,

vítejte na Noci kostelů! Věřím, že čas, který jste si vyčlenili pro návštěvu kostelů naší plzeňské diecéze, pro vás bude dobrou inspirací, duchovního povzbuzení i odpočinku od všednodenních starostí, kterých máme všichni víc než dost.

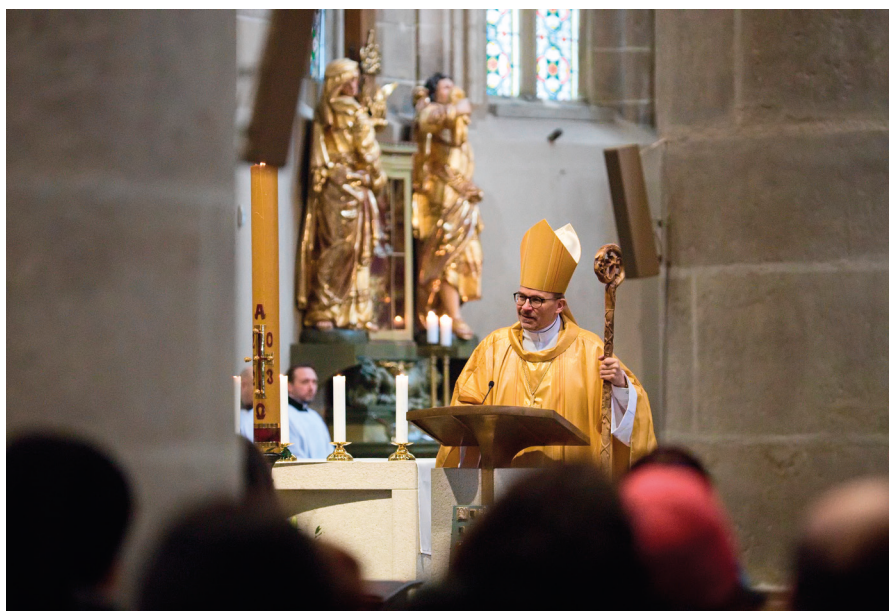
Letošní téma „Srdce a zvony“ nám připomíná, jakým způsobem jsou kostely a jejich zvony srdcem našich komunit. Jsou to místa, kde se setkáváme s našimi pocity, přemýšlíme o životě a hledáme sílu v naší víře. A právě dnes, při této zvláštní příležitosti Noci kostelů, se stáváme

součástí této vzácné tradice, která nás spojuje a posiluje.

Přicházíme sem nejen jako návštěvníci, ale jako společenství hledající inspiraci a duchovní obnovu. Věřím, že společně prožijeme nezapomenutelný večer plný modliteb, hudby a sdílení, které nám poskytnou sílu a odhodlání pokračovat vpřed ve víře i v životě.

Děkuji vám za vaši účast a přeji vám, aby tento večer byl pro vás zdrojem radosti, klidu a požehnání.

Tomáš Holub
biskup plzeňský

Mobilní aplikace Noc kostelů

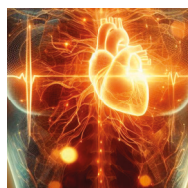

Aplikace poskytuje zejména informace o zapojených kostelích a jejich programech. Standardní funkcí je nabídka programu nejbližších kostelů a modliteben podle GPS polohy uživatele. Kromě toho je v přehledu zapojených míst možné hledat a listovat podle okresu či kraje. Vybrané kostely si uživatel bude moci uložit mezi oblíbené, a vytvořit si tak program své vlastní Noci kostelů. Ke každému místu je možné dát like či napsat vzkaz do návštěvnické knihy.

Uvnitř novin najdete také

Úvahu
P. Tomáše Kadlece
**Když srdce zvonu
narazí do pláště...**
(str. 2)

Rozhovor
s Pavlem Bočkem
**Emoce nejčastěji
vnímáme srdcem**
(str. 6)

Nově zapojené kostely
(str. 3)
Stránka pro děti
(str. 5)

Když srdce zvonu narazí do pláště...

Když srdce zvonu narazí do pláště, celý zvon začne vyzářovat svou vlastní frekvenci, která se šíří do okolního vzduchu a dál. Tento zvuk vnímáme jako určitý tón.

Často tento zvuk slyšíme, aniž bychom přemýšleli o jeho původu či šíření. Prostě ho vnímáme a zvykli jsme si na něj. Patří do našeho prostředí jako další zvuky, které denně slyšíme a většinou jim nevěnujeme pozornost.

Zvony slyšíme při různých příležitostech, například jako výzvu k modlitbě, před mší svatou či jako ozvěnu času. Používají se i při jiných významných událostech, jako jsou svatby, pohřby nebo smuteční ceremonie. Můžeme je slyšet při různých

příležitostech, například jako součást uctění obětí po tragédii na FF UK, která proběhla v prosinci loňského roku. Když však zvoní, potřebují to srdce. Bez něj jsou to jen němé pláště a můžeme se na ně pouze dívat.

Podobně je to s kostely, které najdeme v našich obcích a městech. Jsou tu, ale často si jich ani nevšímáme. Stejně jako zvony mají i kostely své místo v našem životě. Jejich hlavním účelem je sloužit jako místo bohoslužeb (mše svaté, modlitby, křty, svatby, pohřby...) proto byly postaveny.

Avšak stejně jako zvony potřebují srdce, aby mohly zvonit, i kostely potřebují své srdce, aby mohly „žít“. Myslím si, že

takovým srdcem kostela jsou lidé, kteří do něj přicházejí. Bez lidí by kostel ztrácel svůj smysl. Lidé kostel ožívují. A to nejen během církevních ceremonií. Oživení může probíhat i opačně. Stejně jako náraz srdce do pláště zvonu ovlivňuje samotné srdce.

Osobně mám rád hlas zvonů. Měl jsem i tu čest zvonit na kostelní věži v Domažlicích po několik let. Při tom jsem si několikrát položil otázku, proč vlastně zvoním. Ano, je to hezké, je to tradice... ale je to také vyvolání, že se tu něco děje, co se děje už staletí na stejném místě s tím samým předmětem.

Podobně můžeme oživit kostely naší přítomností. Mnozí si mohou říci, že kostely jsou součástí architektonického dědictví a tradice... ale jsou také vyvoláním - velkou stavbou uprostřed města, kde nelze bydlet, nakupovat ani vyrábět. Pro křesťany jsou to místa modliteb, ale pro všechny mohou být také výzvou, že existuje něco víc než pouhé bydlení, nakupování nebo práce.

Při Noci kostelů pojďme oživit naše kostely naší přítomností, jako vyjádření, že je něco víc. Nemusíme při tom přemýšlet o tom, co kostel přesně je nebo k čemu slouží, stejně jako nepřemýšlíme nad tím, jak se šíří zvuk zvonů vzduchem.

P. Tomáš Kadlec

Naše tipy na zajímavá místa Noci kostelů

Noc kostelů na Tachovsku se letos odehraje česko-německy

Jedním z cílů Noci kostelů je zprostředkovat veřejnosti kulturní zážitek v sakrálních prostorech.

Nejedná se pouze o kostely, které jsou navštěvovány při pravidelných bohoslužbách, ale také o kostely v pohraničí, které jsou často celoročně prázdné a kde se v důsledku poválečných událostí na české straně schází jen minimum věřících. Tyto kostely měly nelehký osud. Po odsunu sudetských Němců byly opuštěné, za komunismu chátraly a v 90. letech 20. století byly často vykradené. Nyní se však zdá, že svítá na lepší časy. Mnohé z nich, již opravené, jsou v péči obcí, církve či občanských sdružení, která se je snaží zachránit a oživit.

V rámci projektu ROK NA HRANICI Česko-německého fondu budoucnosti se v pěti kostelech v západním příhraničí odehraje tato akce v česko-německé režii. A jelikož

hudba spojuje beze slov, bude tento program jazykově „plně bezbariérový“. Na pomyslném podiu se setká vždy jeden český a jeden německý interpret.

V poutním **kostele sv. Bartoloměje v Pístově** vystoupí Tachovský chrámový sbor společně s osmihlasým Dopellkvartetem z Bavorska, který uslyšíme i **v kostele sv. Máří Magdaleny na vrchu Krasíkov**. Na prostranství před kostelem pak zazní hity 60. let a při dobré viditelnosti se návštěvníci mohou těšit na pozorování noční oblohy

dvěma astronomickými dalekohledy. Pro **kapli sv. Anny v Olešné** je připravena autorská klavírní tvorba a jazz v podání německé kapely Taktikum.

V Domaslavi **v kostele sv. Jakuba Většího** uslyšíte Minimal Musik z Tirschenreuthu a barokní skladby od Musica Festiva, to vše obohaceno o workshop a výstavu prací žáků ze ZUŠ Planá. **Kostel v Brodu nad Tichou** přivítá mariánskolázeňský soubor Cantilo a Ensemble Alcinelle s barokní hudbou v dobové interpretaci.

Někde na sebe programy jednotlivých míst navazují, jinde probíhají nezávisle. **Přesné časy naleznete na www.nockostelu.cz**

Břasy – Stupno kostel sv. Vavřince

Chcete oslavit „narozeniny“ kostela? Máte možnost! Při letošní Noci kostelů si připomeneme 140. narozeniny tohoto kostela. Velkým lákadlem je i odměna pro nejvzdálenějšího poutníka, který náš kostel navštíví.

Konstantinovy Lázně kostel Panny Marie Lurdské

zve ke komentované prohlídce, ztišení a osobním rozhovorům s průvodci večera.

Nečtiny kaple sv. Terezie

nabízí komentované prohlídky tohoto jedinečného místa, které se otvírá pouze při Noci kostelů. Můžete si zde prohlédnout i vystavené obrazy dětí ze ZŠ Nečtiny a ZUŠ Manětín.

Karlovy Vary – Stará Role kostel Nanebevstoupení Páně

Vzkazy do nebe – Na oltář můžete vložit svůj „vzkaz do nebe“, svoje starosti, radosti, poděkování či nejistoty, které budou „poslány“ do nebe za zpěvů z TAIZE od 21:00

Plzeň-Křimice kaple Povýšení sv. Kříže

17:00 – 19:00 je možné navštívit kapli Povýšení sv. Kříže a poslechnout si výklad paní Elisabeth Lobkowicz.

Kostely, které otvírají své brány poprvé

Karlovarský kraj

Krásné Údolí – kostel sv. Vavřince

17:00 – 20:00

Plzeňský kraj

Hlohová – kostel sv. Jiljí

18:00 – 21:00

Dešenice – kostel sv. Wolfganga

18:00 – 21:00

Blovice – kaple Navštívení Panny Marie

20:00 – 23:00

Dnešice – kostel sv. Václava

18:00 – 21:00

Plzeň – kostel Krista dobrého Pastýře

16:00 – 19:00

Blatnice – kostel Nejsvětější Trojice

19:00 – 20:00

Tlučná – kaple sv. Petra

18:00 – 22:30

Úlice-Jezná – kostel Nejsvětější Trojice

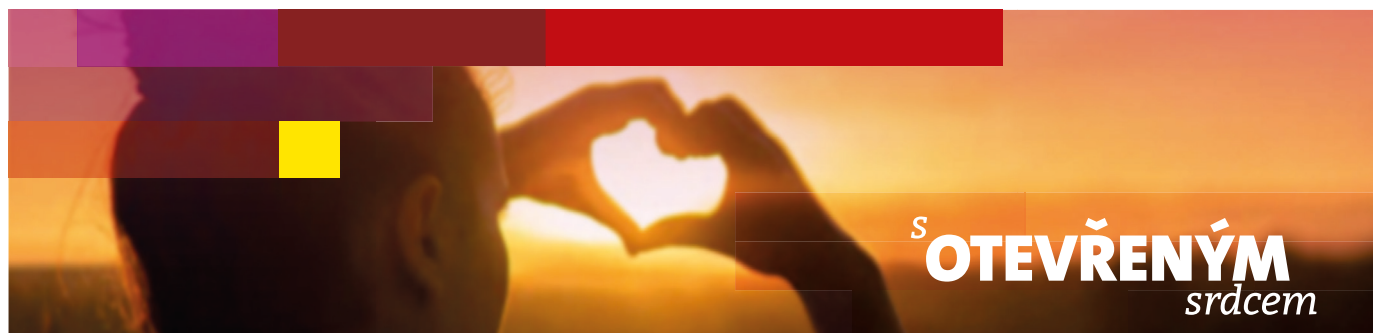
20:30 – 23:00

Černošín – kostel sv. Jiří

18:00 – 20:00

Stráž – kostel sv. Václava

17:45 – 20:00

Tématem letošní Noci kostelů je srdce. Snad krásný, v naší společnosti však dost otřepaný symbol, který spojujeme často s city a pocity.

Ne, že by emoce nebyly důležité, ale biblické myšlení (to hebrejské zvláště) vidí v srdci sídlo vnitřního života člověka se vším všudy. Tedy vedle citů a pocitů je srdce místem pro myšlení a paměť, vůli i svědomí.

Pěkně srdce tepe v biblických příbězích, stejně jako pulzuje v našich životech. Jednou je zkoušené, zdeptané či sklíčené a jindy naopak připravené zpívat a chválit a vnímat krásu světa. Bible ví i o těch, jejichž srdce je trápením pokořené a naplněné úzkostí. Někdy se setkáváme s lidmi (nebo jsme jimi?), jejichž srdce bloudí. Ve společnosti vnímáme ty, kdo mají srdce upřímná a bezúhonná, kterým je vzdálena každá lstivost. A určitě známe člověka, kterého puzení srdce povzbudilo k dobrému dílu. Kolik toho bylo napsáno o srdci zlém, zarputilém či zatvrzelém vzdorem nebo domýšlivém, které se vypíná; či o srdci obojakém či vrávorajícím... Znáte nějakého srdcaře? Sloužit lze totiž celým srdcem nebo jen naoko. A považte! - srdce nám může obrůst

tukem, což je biblická metafora pro to, že je jaksi izolované od soucitu a zapomíná na Boha i na bližního. Moudrým a rozumným srdcem obdaroval Bůh Šalamouna, když se upřímně modlil (jenže to srdce pak odklonily ženy k jiným bohům a nebylo tak cele při Hospodinu). Našemu srdci Bůh rozumí a ví, že může být také obtížené obavami, zemlené čekáním nebo nepokojné.

Bible nám vypráví příběhy konkrétních lidí z masa a kostí, jejichž nitro žije či ožívá, tepe, vnímá, pulzuje, prožívá, zakouší, soucítí... nebo taky ne. Stejně jako to naše. Bůh nám nabízí sílu i povzbuzení, zve nás k proměně srdce. Od lhovosti k vnitřnosti, od zatvrzelosti a lži k upřímnosti a bezúhonnosti, od povrchního vrávorání k hlubokému zakotvení, od domýšlivosti k pokoře, od obav a úzkostnosti k vděčnosti a pokoji.

Noc kostelů je příležitostí svá srdce otevřít, zpřístupnit, možná dokonce vylít a nechat proměnit. Bez ohledu na to, jak to s vírou máme a zda patříme do nějaké konkrétní tradice. Kostely budou pro každého otevřeny. Co na to naše srdce?

Mgr. Markéta Slámová
farářka ČCE

Zvoník dokáže zvonit na dva až tři zvony naráz

„V případě zvonění na tři zvony současně, nasazujeme lano toho nejmenšího na nohu,“ popisuje v rozhovoru o zvonech, které mají srdce domažlický zvoník Jiří Kohout.

Mohl byste představit vaši domažlickou partu zvoníků? - Kdy jste se zvoněním začali? Kolik vás je? Jak často a kde zvoníte?

Aktivních zvoníků je nás šest a k tomu chodí i pár lidí nepravidelně. Třeba jednou za měsíc... Jsme skupinka dobrovolníků přímo z Domažlic i z okolních obcí. Právě v Domažlicích, v kostele Narození Panny Marie na náměstí, vystoupáme 194 schodů, aby jsme ve zvonici rozeznaly zvony. Ve věži jsou umístěny celkem tři zvony: Zikmund, Maria a umíráček zvaný Jan. Momentálně zvoníme pravidelně v pátek a sobotu v 18:00 a samozřejmě také v neděli před mší svatou v 7:45 a 9:15, v pravé poledne i večer v 18:00.

V adventu zvoníme ještě na čtvrtý zvoněk jménem Advent, který ale před tím

musíme vynést a namontovat na ochoz věže. Zvoní se na něj od první soboty před adventem každý den až do 24. prosince, vždy v 18:00. Samozřejmě, že zvoníme i mimo pravidelný rozvrh. Třeba když je velký křesťanský svátek nebo slavnost, či jiné příležitosti ke zvonění. O Velikonocích se z ochozu věže ozývá místo zvonů i tzv. drkačka.

Při jakém zvonění se vám nejvíc rozbušilo srdce a proč?

Bylo to hned u prvního zvonění, kdy jsem poprvé viděl a slyšel zvonit zvony zblízka. Další zvonění, které se mi vrylo do paměti, bylo 1. 1. 2010. Tehdy jsem šel s dědou a měl jsem poprvé zvonit sám na všechny tři zvony najednou. A u věže se konal novoroční ohňostrojek. Byl jsem ještě malý, nezkušený a měl jsem z toho všeho strach. Ale všechno to mělo svoje kouzlo.

Když se zvoní na tři zvony najednou, tak v ruku máme dva větší zvony Zikmunda a Marii a na Umíráčku je smyčka a zvoní se nohou. Samozřejmě, že mi zvony tenkrát vynechávaly, ale přes rány od ohňostrojek to stejně moc slyšet nebylo...

Jaké zvony vlastně jsou umístěny v domažlické kostelní věži? Tato věž je nakloněna, podobně jako věž v italské Pise, o 59 cm. Má to nějaký vliv na statiku věže? Musíte na to jako zvoníci nějak brát zřetel?

Vliv na statiku věže to nemá, i když je pravda, že největší zvon Zikmund váží 1,7 tun je na straně kde se věž naklání. Ale podle posledních měření se věž už nenaklání.

Popište nám, z čeho se skládá zvon a celá soustava, aby dobře plnil svůj účel.

Každý zvon určitě potřebuje srdce. Bez toho by nemohl bít a znít. Zvon se dále skládá z pláště zvonu, nahoře je čepec a dole, na konci zvonu, kde naráží srdce zvonu, je tzv. věnec. Na čepci je koruna, za kterou je zvon přichycený k dřevěné nebo kovové hlavici. Potom je otázka, jestli zvon bude poháněn ručně nebo elektricky. Na ruční zvonění stačí dřevěná či kovová tyč s lanem.

Zvonění je asi i dobrý kardio trénink na srdce. Popište, jak moc náročné to je?

Určitě je potřeba mít dobrou fyzickou. Ale nejdůležitější je mít v rukou ten „správný grif“. Vědět, kdy ubrat, kdy víc přidat, přitáhnout nebo víc uvolnit lano. Zkrátka jde o to, aby ten zvon měl pravidelnou frekvenci zvonění. U nás to funguje tak, že i jeden zvoník dokáže zvonit na dva až tři zvony naráz. U dvou zvonů to jde celkem snadno - máme dvě ruce, takže v každé držíme jedno lano. V případě zvonění na tři zvony současně, nasazujeme lano toho nejmenšího na nohu.

Co je pro vás osobně největší srdeční záležitost?

Určitě to, že mohu rozeznávat zvony z věže. Ne každému se takový vzácný koníček naskytne. Jsem domažlickým zvoníkem více jak 16 let. Vděčím za to hlavně svému dědovi.

Stránka pro děti 35 let od svatořečení svaté Anežky České.

Letos si připomínáme výročí 35 let od svatořečení svaté Anežky České. Anežka byla královská dcera, která se narodila kolem roku 1211. Její otec, český král Přemysl Otakar I., se jí

pokusil několikrát zasnoubit, ale Anežka se rozhodla zasvětit svůj život Bohu. Ve svých 24 letech vstoupila do řádu a celý život se pak starala o staré, chudé a nemocné.

1. úkol: Najdi deset rozdílů mezi oběma obrázky

Tématem letošní noci kostelů je srdce. Věděl jsi, že každý zvon má své srdce? A jestlipak víš, jak se jmenuje největší zvon v České republice? Odpověď se dozvíš v tajence!

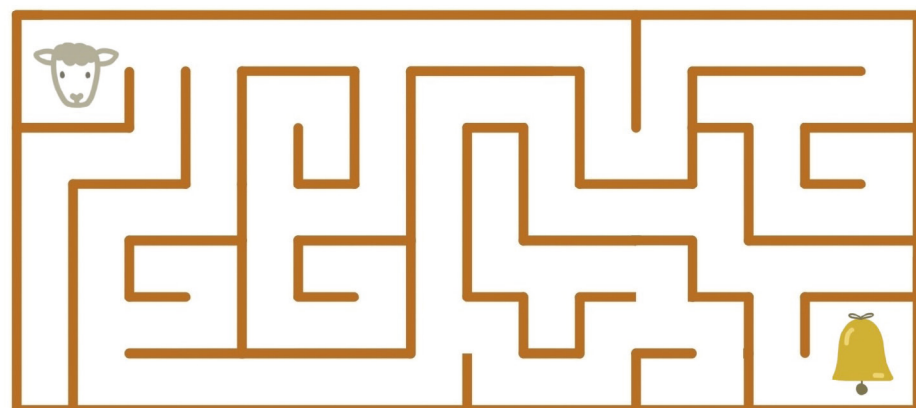
2. úkol: Doplň tajenku a zjisti, jak se jmenuje největší zvon v české republice.

3. úkol: Vybarvi, pojmenuj a ozdob zvon.

4. úkol: Spoj čarou stejné noty a zakroužkuj tu notu, která nemá dvojici.

Některé zvony jsou obrovské a některé docela malinké. Třeba jako ty, které nosí ovečky okolo krku, aby se neztratily.

5. úkol: Projdi bludištěm a pomoz tak ovečce dostat se zpět ke svému zvonečku.

Emoce nejčastěji vnímáme srdcem

„S nadsázkou někdy říkám svým pacientům, že jsem jeden z mála lidí, který jim může s čistým svědomím říci, že mají dobré srdce.“

Doktor Pavel Boček je plzeňský kardiolog, tedy specialista na onemocnění srdce a cév. Jsme rádi, že nám odpověděl na několik otázek o srdci, které je tématem letošní Noci kostelů.

Proč je podle vás zrovna srdce symbolem pro dobro a lásku? Proč o druhém řekneme, že má dobré srdce a ne třeba dobré plíce?

Myslím, že tato symbolika se vyvíjela spolu s člověkem již dlouhá století. Člověk, když prožívá silné emoce, většinou vnímá právě tlukot srdce jako jasný doprovodný jev. A protože právě pozitivní emoce jako je láska a dobro v našem organismu vyvolávají jednu z nejsilnějších odpovědí, vnímáme při nich srdce jako jejich centrum. S nadsázkou někdy říkám svým pacientům, že jsem jeden z mála lidí, který jim může s čistým svědomím říci, že mají dobré srdce. Pochopitelně v medicínském významu. Ale mít dobré srdce je jistě výrazem toho, že člověk má v sobě lásku, kterou rozděává ve

svém okolí. A ten výraz jistě opět odráží to, že emoce nejčastěji vnímáme srdcem.

Má úsloví zlomené srdce nějaký fyziologický základ? Poznáte při vyšetření „zlomené srdce“?

To je opravdu oříšek, jak toto úsloví vzniklo. Srdce nemá kosti a sval, který jej tvoří, se neláme. Ale při negativních emocích často lidé vnímají tíseň na hrudníku, cítí, že je srdce bolí, že je nějak poraněné a to patrně dává základ výrazu zlomené srdce. Ale kardiolog to na srdci nenajde.

V emocionálních okamžicích se nám rozbuší srdce. Proč tomu tak je a co se v těle v také chvíli děje?

Emoce spouští v našem těle stejnou odpověď jako každý stres (myšleno biologicky), tedy například fyzická námaha, psychická zátěž a podobně. Při stresových situacích se do krve vyplavují stresové hormony, které zrychlují srdeční činnost, zesilují sílu srdečního stahu, ale i zrychlují dechovou frekvenci, zlepšují prokrvení svalů, zvyšují krevní tlak, prostě připravují náš organismus na „boj“. To všechno zajišťuje autonomní

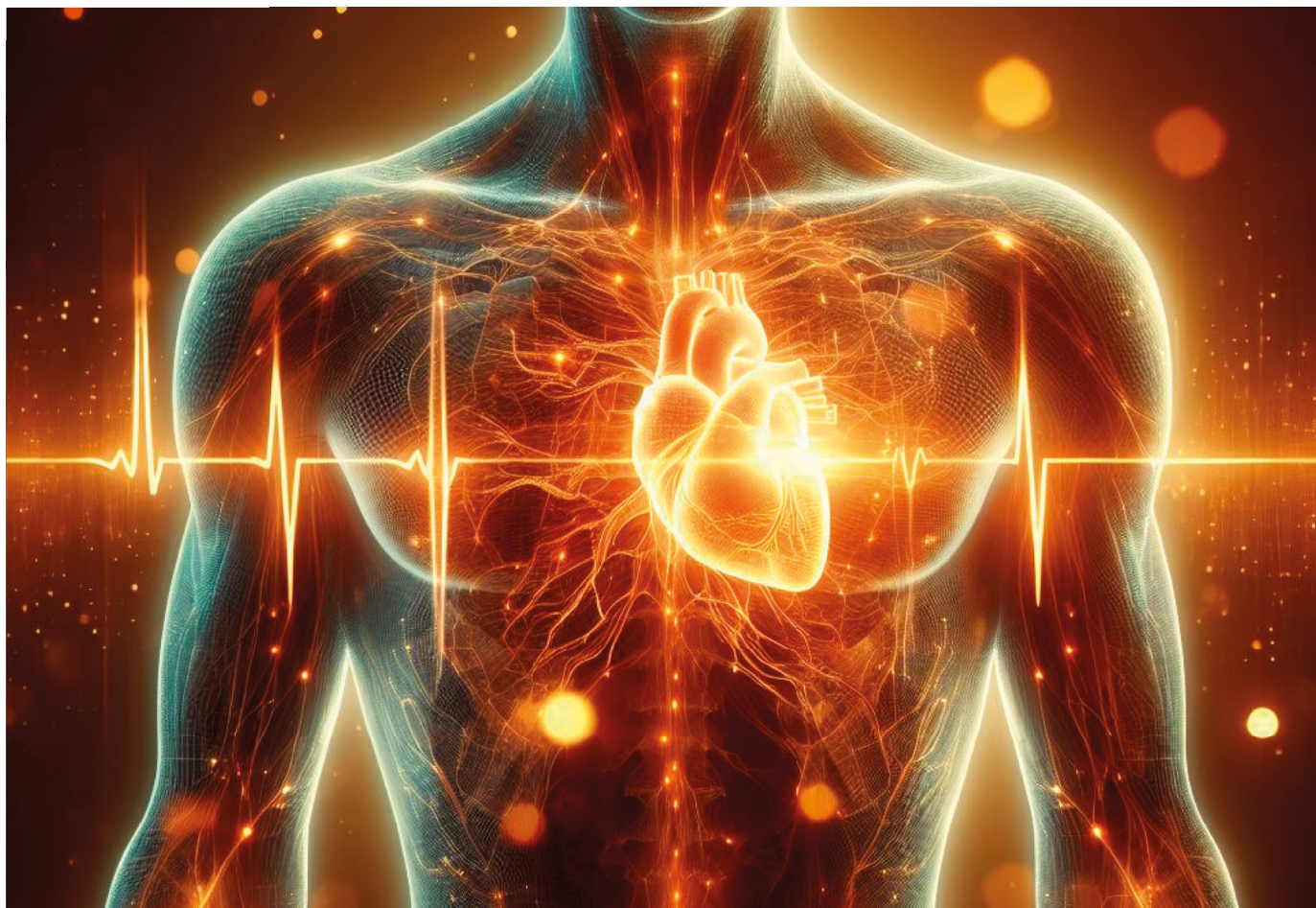
nervový systém, tedy ten, který neovládáme vlastní vůlí, ale který sám monitoruje to, co se s námi děje, a podle toho reguluje životní funkce. Při zmíněných emocích převládá aktivizační systém, říkáme mu sympatikus. Když jdeme spát, tak převládá naopak útlumový systém, parasympatikus, který zpomalí srdeční frekvenci, náš dech se stane mělčím a pomalejším, svaly se prokrvují jen minimálně... Prostě jedeme na úsporný režim.

Jak máme o srdce pečovat? Co můžeme dělat pro to, aby bylo zdravé?

To je trochu široká otázka. Pokud na ni odpovím jako kardiolog, začnu mluvit o nízkém cholesterolu, léčbě vysokého tlaku, zákazech kouření a podobně. Ale mít zdravé srdce v širším slova smyslu je jistě mnohem složitější. Tam musíme pracovat sami na sobě v mnoha dalších aspektech. Já je neumím všechny popsat, naštěstí to je napsáno v desateru.

Co je pro vás osobně největší srdeční záležitost?

To je jednoduché. Rodina.

Cyklotrasy Noci kostelů

Chrást—Štáhlavy – 26,5 km

Chrást modlitebna CČE, **Dýšina** kostel sv. Nejsvětější Trojice a sv. Šimona a Judy, kostel sv. Jiří **na Doubravce**, kostel sv. Martina a Prokopa **v Lobzích**, kostel sv. Jana Křtitele **Starý Plzenec**, **Štáhlavy** kostel sv. Vojtěcha

<https://mapy.cz/s/jogazaceco>

Doudlevice—Dobřany – 14,9 km

kaple sv. Maxmiliána Kolbe – **Památník obětem zla**, **Litice** kostel sv. Petra a Pavla, **Dobřany** kostel sv. Víta, **Dobřany** kostel sv. Mikuláše

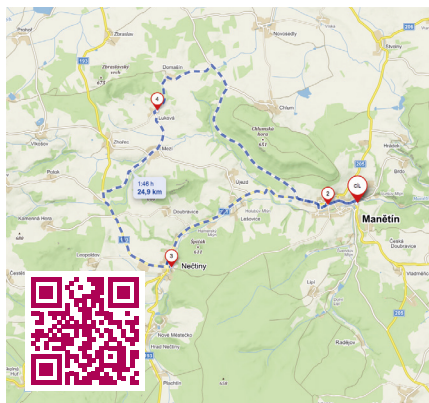
<https://mapy.cz/s/cogujukabo>

Manětínsko – 29,7 km

Manětín kostel sv. Barbory, **Manětín** kostel sv. Jana Křtitele, **Nečtiny** kostel sv. Jakuba Staršího, **Luková** kostel sv. Jiří

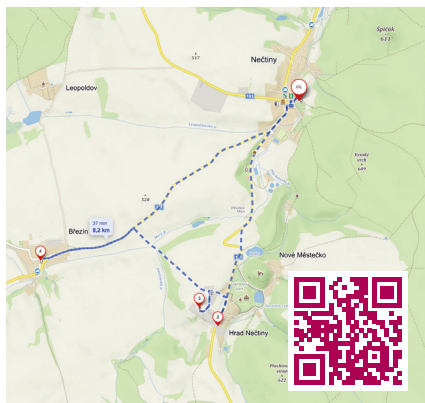
<https://mapy.cz/s/nabokojode>

Nečtínsko – 8,2 km

Nečtiny kostel sv. Jakuba Staršího, **Nečtiny** zámecká kaple, **Nečtiny** pohřební kaple sv. Terezie, **Nečtiny-Březín** kostel sv. Bartoloměje

<https://mapy.cz/s/jazasonure>

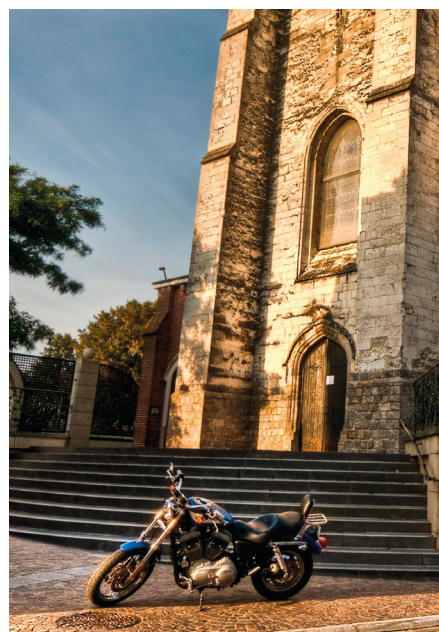
Přesné časy otevřených zapojených míst naleznete na www.nockostelu.cz

3. Motorkářská pouť po krušnohorských kostelích

Všichni motorkáři jsou zváni k mimořádnému zážitku. Během jednoho večera budou moci společně s P. Romualdem Robem navštívit krušnohorské kostely.

Jednotlivé časy naleznete na webu www.nockostelu.cz/trasy

18:00

Karlovy Vary - Rybáře – sraz před **kostelem Povýšení svatého Kříže**

GPS: 50°14'6.466"N, 12°51'9.323"E

18:40 – odjezd směr Olšová Vrata

Olšová Vrata – **kostel sv. Kateřiny**

GPS: 50°12'24.944"N, 12°55'6.261"E

Andělská Hora – **kostel svatého Michaela Archanděla**

GPS: 50°12'17"N, 12°57'47"E

Stanovice - Dražov – **kostel svatého Víta**

GPS: 50°8'38.314"N, 12°53'13.791"E

Stanovice – **kostel Zjevení Páně**

GPS: 50°9'55.463"N, 12°52'26.733"E

Březová – **kostel Jména Panny Marie**

GPS: 50°11'45.837"N, 12°52'11.792"E

Karlovy Vary Rybáře – **kostel Povýšení svatého Kříže**

GPS: 50°14'6.466"N, 12°51'9.323"E

Poutní maraton 2024

Start v sobotu 22. 6. 2024 v 9:00 hodin
před chrámem sv. Mikuláše a Alžběty v Chebu

Absolvovat jej můžete během, chůzí,
na kole, na koloběžce, s kočárkem, celý nebo jen část

Atraktivní trasa krásnou přírodou, občerstvení
každých 5 km, milí lidé, rodinná atmosféra,
skvělé zázemí v cíli – prostě **pohoda** 😊

Nejlepší maraton pro celou rodinu

www.maraton.farnostcheb.cz

Diecézní synoda

2024 2026

Společně s nadějí

Život v Kristu uprostřed dnešní reality

synoda.bip.cz

Biskupství plzeňské

MINISTERSTVO
KULTURY

Karlovarský
kraj

PLZEŇSKÝ KRAJ

Živý kraj

Město **Plzeň**

MĚSTSKÝ
ÚŘAD
PLZEŇ

KarlovyVARY®

Vydalo: Biskupství plzeňské, v Plzni 2024
NEPRODEJNÉ

Fotografie: archiv Biskupství plzeňského, Helena
Kaledová a archiv dotazovaných

Autor dětské stránky: Barbora Švédová

Mapové podklady: mapy.cz

Grafické zpracování: Marek Koňářik

Tisk: Dragon Print